

KOVUŞTURMA EVRESİNDE UZLAŞMANIN SONUCU OLARAK HÜKMÜN AÇIKLANMASININ GERİ BIRAKILMASI KARARI VERİLMESİNİN YERİNDELİĞİ

THE EXPEDIENCY OF THE DEFERRAL OF THE ANNOUNCEMENT OF THE VERDICT AS A RESULT OF MEDIATION IN THE PROSECUTION PHASE

DOI:10.21492/inuhfd.380000

Yaprak ÖNTAN*

Özet

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 254. maddesine göre, kovuşturma evresinde uzlaşmanın sağlanması ve belirlenen edimin def'aten yerine getirilmesi halinde düşme kararı verilir. Ancak; edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, taksidde bağlanması veya süreklilik arz etmesi halinde, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verileceği düzenlenmiştir. Bundan sonra, edim yerine getirilirse yine düşme kararı verilecek olmakla beraber yerine getirilmediğinde açıklanması geri bırakılan hüküm açıklanacaktır. Uzlaştırma sürecinin işletilmesi zorunluluğu yargılamanın sonunda ortaya çıkmışsa, herhangi bir sorun söz konusu değildir. Ne var ki, kovuşturma evresinde uzlaştırmaya başvurma ihtiyacı, yargılamanın başında veya yargılama devam ederken de ortaya çıkabilir. Bu durumda, uzlaşma konusu edim yerine getirilmezse, henüz ortada hüküm olmadığından, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi uygun olmayacaktır. Ayrıca geri bırakma kararından sonra denetim süresi belirlenip belirlenmeyeceği veya sanığa bir yükümlülük yüklenip yüklenemeyeceği ya da düşme kararı verilmesi için ilgilinin kasten yeni bir suç işlememiş olmasının aranıp aranmayacağı belirsizdir. Bu hususlar ilk derece mahkemeleri kadar bölge adliye mahkemelerini de ilgilendirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kovuşturma Evresinde Uzlaştırma, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, Muhakemenin Durması

Abstract

According to the Article 254 of the Criminal Procedure Code, in case the victim-offender mediation is finalised successfully and the determined performance is fulfilled forthright, dismissal of the case shall be rendered. Nevertheless, the law stipulates that the announcement of the verdict would be deferred, in cases where the fulfilment of the performance is delayed for a later date, is structured on an instalment plan or where the performance is continuous. If the performance is fulfilled following the deferral decision, again, the dismissal of the case will be rendered, however if it isn't performed, the verdict will be announced. If the necessity to run the procedure of mediation arises at the end of the judgment, there won't be an issue. However, the necessity to apply to mediation can

---

* Ankara Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi

Makale Gönderilme Tarihi: 17.01.2018

Makale Kabul Tarihi: 31.01.2018

also arise in the beginning of the judgment or during the judgment. In such cases, if the performance is not fulfilled, it wouldn't be appropriate to defer the announcement of the verdict given that there is not any verdict yet. Furthermore, it is unclear whether after the deferral, a probation period is to be specified or whether an obligation will be ordered for the accused or whether, in order to render the dismissal of the case, it is required to make sure that a new intentional crime has not been committed. Above-mentioned issues concern regional courts as well as the courts of first instance.

Keywords: Mediation in Prosecution Phase, Deferral of the Announcement of the Verdict, Stay of the Proceedings

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun uzlaştırmaya ilişkin hükümlerinde, 2016 yılında 6763 sayılı Kanun'la¹ birçok değişiklik yapıldı. Bu doğrultuda, “*Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği*” yürürlüğe girdi² ve böylelikle 2007'den beri uygulanmakta olan, “*Ceza Muhakemesi Kanunu'na Göre Uzlaştırmanın Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik*” yürürlükten kalktı. Anılan Kanun'la, uzlaştırma kapsamındaki suçlardan, uzlaştırmacının görevlendirilmesine ve uzlaştırma sürecine kadar birçok konuda temel değişikliklere gidildi.

6763 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikten önce de, kural uzlaştırmacının soruşturma evresinde söz konusu olmasıyken, kovuşturma evresinde de uzlaştırma mümkündü. Kovuşturma evresi bakımından, 2016 yılında yapılan en önemli değişiklik, kuşkusuz artık uzlaştırmacının mahkeme tarafından değil, bu evrede de soruşturma evresindeki gibi, Cumhuriyet savcısının onayıyla görevlendirilecek uzlaştırmacı tarafından yapılacak olmasıdır.

Uzlaştırmacının bu evredeki sonuçları bakımından ise herhangi bir değişiklik söz konusu değildir. CMK madde 254'ün 2. fıkrası, 2006 yılında 5560 sayılı Kanun'la değiştirildiğinden bu yana şu şekildedir³:

“Uzlaşma gerçekleştiği takdirde, mahkeme, uzlaşma sonucunda sanığın edimini def'aten yerine getirmesi halinde, davanın düşmesine karar verir. Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, taksit bağlanması veya süreklilik arz etmesi halinde; sanık hakkında, 231 inci maddedeki şartlar aranmaksızın, hükmün

---

¹ 6763 sayılı “*Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*” 02.12.2016 tarih ve 29906 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

² “*Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği*”, 05.08.2017 tarih ve 30145 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

³ CMK'nın 254. maddesinin ilk hali; “**MADDE 254.-** (1) Kamu davasının açılması halinde, uzlaşmaya tâbi bir suç söz konusu ise, uzlaştırma işlemleri 253 üncü maddede belirtilen usule göre, mahkeme tarafından da yapılır. (2) Uzlaşmanın gerçekleşmesi halinde davanın düşmesine karar verilir.” şeklindedir.

açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilir. Geri bırakma süresince zamanaşımı işlemez. Hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildikten sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, mahkeme tarafından, 231 inci maddenin onbirinci fıkrasındaki şartlar aranmaksızın, hüküm açıklanır.”

Özetle kovuşturma evresinde uzlaştırmanın sonuçları 2006 yılından beri değişikliğe uğramamıştır. Buna göre, uzlaşmanın sağlanması ve belirlenen edimin def’aten yerine getirilmesi halinde davanın düşmesine karar verilecektir. Yine edimin ifasının ileri tarihe bırakılması, taksidde bağlanması ya da süreklilik arz etmesi halinde, sanık hakkındaki hükümün açıklanması geri bırakılır. Hükümün açıklanmasının geri bırakılmasından sonra edim ifa edilecek olursa yine düşme kararı verilmesi⁴, aksi durumda hükümün açıklanması gerekmektedir. Uzlaşma sağlanamayacak olursa, mahkeme yargılamaya devam ederek sonucuna göre karar vermelidir. Ayrıca mahkeme, CMK madde 254/1’in 253. maddeye yaptığı atıf ve bu doğrultuda 253’üncü maddenin 8. fıkrası uyarınca⁵, uzlaştırma süreci başlamış olsa da, bu evrede bir gereklilik olursa delil toplayabilir⁶. Bu hükümlere göre, toplanması gereken bir delil ortaya çıkar ve bu delil sanığın beraatini gerektirirse mahkeme uzlaştırma sürecinin sonucunu beklemeden beraat kararı vermelidir. Kovuşturma evresinde, uzlaştırma süreci başlamadan, sanığın derhal beraat etmesi gerektiği anlaşılırsa,

⁴ CMK’da açıkça düzenlenmiş olmamakla beraber, süreklilik arz eden, vadeye ya da taksidde bağlanmış edimler yerine getirilip tamamlandığında, edim def’aten yerine getirilmiş olsaydı verilecek olan kararın aynısının; yani kovuşturma evresi için düşme kararının verilmesi gerekir. Kanun’da düzenlenmesi daha yerinde olacak olan bu husus, Yönetmeliğin 27/3. maddesinde, “Hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildikten sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmesi hâlinde, açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılarak davanın düşmesine karar verilir.” demek suretiyle hükme bağlanmıştır.

⁵ CMK madde 254/1: “Kamu davası açıldıktan sonra kovuşturma konusu suçun uzlaşma kapsamında olduğunun anlaşılması halinde, kovuşturma dosyası, uzlaştırma işlemlerinin 253 üncü maddede belirtilen esas ve usüle göre yerine getirilmesi için uzlaştırma bürosuna gönderilir.”

CMK madde 253/8: “Uzlaşma teklifinde bulunulması veya teklifin kabul edilmesi, soruşturma konusu suçla ilişkin delillerin toplanmasına ve koruma tedbirlerinin uygulanmasına engel değildir.”

⁶ Bu husus, kovuşturma evresi için, Yönetmeliğin 7/8. maddesinde, “Uzlaşma teklifinde bulunulması veya teklifin kabul edilmesi, soruşturma ya da kovuşturma konusu suçla ilişkin delillerin toplanmasına ve koruma tedbirlerinin uygulanmasına engel değildir.” demek suretiyle açıkça düzenlenmiştir.

uzlaştırmaya tabi suç olup olmadığına bakılmaksızın beraat kararı verilmelidir. Bu sonuca, “*derhal beraat kararı verilebilecek hallerde durma, düşme veya ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilemez*” şeklindeki CMK’nın 223/9. maddesi göz önünde bulundurularak varılabilir.

Soruşturma evresinde uzlaşmanın sağlanması halinde, madde 253/19’a göre, belirlenmiş olan bir edim varsa ve bu def’aten yerine getiriliyorsa kovuşturmayaya yer olmadığı kararı verilir. Kovuşturma evresinde, edim hiç belirlenmemişse⁷ veya belirlenen edim def’aten yerine getirilmişse düşme kararı verilmesinin öngörülmüş olması da bununla uyumludur. Düşme kararıyla birlikte uzlaşmadan beklenen fayda sağlanmış olacaktır. Yine soruşturma evresinde, uzlaşmanın sağlanması, ancak edimin süreklilik arz etmesi, ileri bir tarihte ya da taksitler halinde yerine getirilecek olması halinde, “*171 inci maddedeki şartlar aranmaksızın, şüpheli hakkında kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararının*” verileceği öngörülmüştür ve edim ileriki bir tarihte yerine getirilirse kovuşturmayaya yer olmadığı kararı verilecek, getirilmezse kamu davası açılacaktır. Bu düzenleme de yerindedir, zira Cumhuriyet savcısının durma kararı vermesi mümkün değildir ve iddianame düzenlenmesi için gerekli olan yeterli suç şüphesine zaten ulaşılmıştır. Ancak, edimin süreklilik arz etmesi, ileri tarihe bırakılması ya da taksitde bağlanması halinde, kovuşturma evresinde, hükmün açıklanmasının geri bırakılması, teknik açıdan birçok soruna yol açmaya elverişlidir.

Kovuşturma evresinde uzlaştırmacıya başvurulması ihtiyacı, kanun değişikliği halinde, örneğin; uzlaştırma kapsamına giren suçlara daha önce bu kapsamda olmayan bir suçun eklenmesiyle ortaya çıkabilir⁸.

⁷ Kanun’da edimsiz uzlaşma sağlanabileceği açıkça belirtilmemiştir. Ancak Yönetmeliğin 33. maddesinin 2. fıkrasında, “*Taraflar uzlaştırma süreci sonunda edimsiz olarak da uzlaşabilirler.*” hükmü yer almaktadır. Edimsiz (bila edim) uzlaşılabilirliği yönündeki görüş için bkz. **ERDEM**, Mustafa Ruhan / **ESER**, Funda / **ÖZSAHİNLİ**, Pakize Pelin: 100 Soruda Uzlaştırma Uzlaştırmacının El Kitabı, 2. Baskı, Ankara 2017, s. 252.

⁸ “*yargılama sırasında 02.12.2016 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6763 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 34. maddesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 253. maddesinde yapılan değişiklik neticesinde sanığa yükletilen tehdit suçunun uzlaştırma kapsamına alındığı gözetilerek uzlaştırma girişiminde bulunulması ve sonucuna göre sanığın hukuki durumunun belirlenmesi gerekirken bu zorunluluğa uyulmadan mahkumiyet kararı verilmesinin hukuka aykırı olduğu anlaşılmıştır.*” **Y. 4. CD., T. 12.10.2017, E. 2017/18553, K. 2017/22211** (www.kazanci.com) (Erişim Tarihi: 28.12.2017).

Uygulamada⁹ ve doktrinde kimi yazarlarca¹⁰, uzlaştırmmanın karma hukuki niteliğe sahip olduğu; yani hem bir ceza muhakemesi hukuku, hem de maddi ceza hukuku kurumu olduğu belirtilmektedir. Buna göre, tamamlanmış işlemler ve bu arada yargılamalar bakımından dahi, sonraki tarihli lehe düzenleme geçmişe uygulanabilmektedir¹¹. Nitekim 6763 sayılı Kanun’la yapılan değişiklikle, uzlaştırmaya tabi suçların çoğalmasıyla, kovuşturma evresinde uzlaştırmaya başvurulması ihtiyacı bu dönemde artmıştır. Bunun dışında, CMK madde 225/2 uyarınca suçun hukuki nitelendirmesiyle bağlı olmayan mahkeme, iddianameyi bu gerekçeyle iade edemez. Kaldı ki, madde 174/2’de, “*suçun hukuki nitelendirilmesi sebebiyle iddianame iade edilemez.*” hükmü yer almaktadır. Mahkemenin suça ilişkin nitelendirmesi iddianamenin değerlendirilmesi aşamasında ya da daha sonra farklılaşırsa ve yeni nitelendirmeye göre fiilin uzlaştırmaya tabi bir suça vücut verdiği belirlenirse, kovuşturma evresinde uzlaştırmaya başvurulması söz konusu olacaktır. Üçüncü olarak, Cumhuriyet savcısının yaptığı hukuki nitelendirme değişmeyecek olsa bile, soruşturma evresinde uzlaştırmaya başvurulması gerekliliği bir şekilde fark edilmemişse ve bu durum iddianamenin değerlendirilmesi sırasında mahkemenin de gözünden kaçmışsa, kovuşturma evresine geçildikten sonra soruşturma evresine

⁹ “uzlaştırma kurumu her ne kadar 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 253 ve 254. maddelerinde hüküm altına alınarak usul hukuku kurumu olarak düzenlenmiş ise de, fail ile devlet arasındaki ceza ilişkisini sona erdirmesi bakımından maddi hukuka da dair bulunması...” **Y. 17. CD., T. 17.07.2017, E. 2017/2913, K. 2017/9479** (www.kazanci.com) (Erişim Tarihi: 28.12.2017).

¹⁰ **CENTEL**, Nur / **ZAFER**, Hamide: Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Baskı, İstanbul 2017, s. 536; **ÜNVER**, Yener / **HAKERİ**, Hakan: Ceza Muhakemesi Hukuku, 13. Baskı, Ankara 2017, s. 724; **ÖZBEK**, Veli Özer / **DOĞAN**, Koray / **BACAĞIZ**, Pınar / **TEPE**, İlker: Ceza Muhakemesi Hukuku, 10. Baskı, Ankara 2017, s. 847; **ZAFER**, Hamide: “*Türk Ceza Hukukunda Fail-Mağdur Uzlaşması (TCK m.73/8)*”, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S: 2, 2006, s. 125.

¹¹ “Uzlaşma hükümlerinin kesinleşmiş hükümlere uygulanabileceğine ilişkin itiraz yönünden... Yerel mahkemece tüm suçlar yönünden, lehe yasa değerlendirmesinin duruşmalı yapılarak, hükümlünün hukuki durumunun incelenmesi zorunluluğu bulunduğundan, uyarılma yargılaması için duruşma açıldığında, öncelikle taraflar yargılamadan haberdar edilip, 5271 sayılı CMY’nin 253 ve 254. maddeleri hükümlerince, uzlaşma kapsamında yer alan suçlar yönünden, uzlaşma girişiminde bulunulacak, başarılı olunması halinde, uzlaşma koşullarına göre o davaların düşmesine veya koşulların varlığı halinde hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilecek, bu şekilde uzlaşma kapsamındaki suçlarla ilgili uyumsuzluk sonuçlandırılacaktır.” **YCGK, T. 30.10.2007, E. 2007/4-200, K. 2007/219** (www.kazanci.com) (Erişim Tarihi: 28.12.2017)

dönülmesi mümkün olmadığından¹², artık mahkemenin kovuşturma evresinde uzlaştırma yolunu işletmesi gerekecektir¹³. Son olarak, kamu davasının istisnai olarak, iddianame yerine geçen belgeyle açılması halinde, Cumhuriyet savcısının yürüttüğü bir soruşturma ve iddianame söz konusu olmadığından¹⁴, uzlaştırma kapsamında bir suç varsa, süreç mecburen ancak kovuşturma evresinde işletilebilecektir¹⁵.

Kovuşturma evresinde uzlaştırmaya gidilebilecek bu durumların, kovuşturma evresinin herhangi bir devresinde ve bu arada ilk devre olan duruşma hazırlığında dahi ortaya çıkması mümkündür. Kanun değişikliği bu devrede söz konusu olabileceği gibi, mahkeme iddianameyi değerlendirirken dahi fiilin hukuki nitelendirmesini farklı yapabilir¹⁶. Yine suçun uzlaştırmaya tabi olduğu fark edilmeksizin iddianamenin kabul edildiğinin hemen kovuşturma evresinin başında anlaşılması mümkündür.

¹² **KUNTER**, Nurullah: Ceza Muhakemesi Hukuku, 9. Baskı, İstanbul 1989, s. 747; **CENTEL / ZAFER**, s. 546; **ZAFER**, s. 135.

¹³ “uzlaşma kapsamında olan suç hakkında soruşturma aşamasında, CMK'nın 253. maddesi gereğince sanıkla mağdur arasında uzlaştırma işlemleri gerçekleştirilmeden dava açıldığı, kovuşturma aşamasında da, aynı Kanunun 254. maddesi uyarınca bu eksikliğinin giderilmediği, buna göre, mahkemece CMK'nın uzlaşma başlıklı 253 ve 254. madde hükümleri uygulanmak suretiyle sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, uzlaşma işlemleri tamamlanmadan yargılamaya devamla, yazılı şekilde hüküm kurulması,...Kanuna aykırı olup...” **Y. 12. CD., T. 11.04.2017, E. 2016/12895, K. 2017/3017** (www.kazanci.com) (Erişim Tarihi: 28.12.2017).

¹⁴ **TOROSLU**, Nevzat / **FEYZİOĞLU**, Metin: Ceza Muhakemesi Hukuku, 17. Baskı, Ankara 2017, s. 35.

¹⁵ Kovuşturma evresinde uzlaştırmaya başvurulmasını gerektirecek bu nedenler Yönetmelik'te de sayılmıştır:

“**MADDE 22 – (1)** Kamu davası açıldıktan sonra aşağıdaki durumların varlığı hâlinde, uzlaştırma işlemleri mahkemenin talebi doğrultusunda Kanunun 253 üncü maddesinde belirtilen esas ve usule göre uzlaştırma bürosunca yerine getirilir:

- a) Kovuşturma konusu suçun hukukî niteliğinin değişmesi nedeniyle uzlaşma kapsamında olduğunun anlaşılması,
- b) Soruşturma evresinde uzlaşma teklifinde bulunulması gerektiğinin ilk olarak kovuşturma evresinde anlaşılması,
- c) Cumhuriyet savcısı tarafından iddianame düzenlenmeksizin, iddianame yerine geçen belge ile doğrudan mahkeme önüne gelen uzlaşmaya tâbi bir suçun varlığı,
- d) Kovuşturma evresinde kanun değişikliği nedeniyle suçun uzlaşma kapsamına girmesi.”

¹⁶ Kovuşturma evresinde suçun hukuki nitelendirmesinin değişmesinin yalnızca duruşma devresinde söz konusu olabileceği, deliller ortaya konulup tartışılmadan hukuki nitelendirmenin değişmesinin de mümkün olmayacağı hakkında bkz. **ŞAHİN**, Cumhuriyet / **GÖKTÜRK**, Neslihan: Ceza Muhakemesi Hukuku, C: II, 6. Baskı, Ankara 2017, s. 218. Ancak duruşma hazırlığı devresinde de bu değerlendirmenin yapılabileceği, böylece örneğin; görevsizlik kararı verilebileceği düşünülmektedir.

Dava açan belgeyle önüne gelen uyuşmazlıklar bakımından, mahkemenin uzlaştırmaya tabi bir suçun söz konusu olup olmadığı değerlendirmesini zaten derhal bu aşamada yapması beklenir. Tüm bu durumlarda, uzlaştırma yolunun işletilmesinin bir muhakeme (yargılama, dava, kovuşturma) şartı (engeli) olduğu görüşü de göz önünde bulundurularak¹⁷, mahkemenin öncelikle uzlaştırma sürecini işletmesi gerektiği ortadadır¹⁸.

¹⁷ **CENTEL / ZAFER**, s. 536; **GÖKCEN**, Ahmet / **ALŞAHİN**, Mehmet Emin / **ÇAKIR**, Kerim: Ceza Muhakemesi Hukuku, C: 1, Ankara 2017, s. 74; **KARAKEHYA**, Hakan: Ceza Muhakemesi Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2016, s. 432; **ÖZBEK / DOĞAN / BACAŞIZ / TEPE**, s. 128; **ÖZTÜRK**, Bahri / **TEZCAN**, Durmuş / **ERDEM**, Mustafa Ruhan / **SIRMA GEZER**, Özge / **SAYGILAR KIRIT**, Yasemin F. / **ÖZAYDIN**, Özdem / **ALAN AKCAN**, Esra / **ERDEN TÜTÜNCÜ**, Efser: Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 11. Baskı, Ankara 2017, s. 59; **ŞAHİN**, Cumhur: Ceza Muhakemesi Hukuku, C: 1, 8. Baskı, Ankara 2017, s. 78; **YENİSEY**, Feridun / **NUHOĞLU**, Ayşe: Ceza Muhakemesi Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2017, s. 615. “Sanığın üzerine atılı suçun basit yaralama olarak kabul edilmesine göre, 5237 Sayılı TCK’nin 86/2. maddesinde düzenlenen suçun uzlaşma kapsamında kaldığı, sanığın soruşturma aşamasında uzlaşmayı kabul edip, uzlaşma teklif formunu imzaladığı ancak müşteki...’a uzlaşma soruşturma ve kovuşturma aşamalarında uzlaşma teklifinin yapılmadığının anlaşılması karşısında; kovuşturma şartı olan uzlaşma hükümlerinin uygulanması gerektiğinden, öncelikle 5271 Sayılı CMK’nun 253 ve 254. maddeleri uyarınca uzlaşma girişiminde bulunulması ve sonuçsuz kalması halinde yargılamaya devam edilerek hüküm kurulması gerektiğinin gözetilmemesi, ... Bozmayı gerektirmiş, ...” **Y. 3. CD., T. 13.06.2017, E. 2016/14712, K. 2017/8556** (www.kazanci.com) (Erişim Tarihi: 28.12.2017). Ayrıca bkz. **Y. 14. CD., T. 22.05.2017, E. 2014/8091, K. 2017/2769; Y. 14. CD., T. 16.05.2017, E. 2014/7299, K. 2017/2668** (www.kazanci.com) (Erişim Tarihi: 28.12.2017).

¹⁸ “**İTİRAZ NEDENLERİ: ... Uzlaşmaya tâbi suçlarda Cumhuriyet savcısının durumu fark etmeyerek dava açması ve mahkemece de bunun 15 günden sonra anlaşılması yahut suçun nitelik değiştirerek uzlaşma kapsamında bulunan bir suça dönüşmesi hâlinde, prosedürüne başvurulmadan kovuşturmanın sürdürülmesi mümkün değildir. Bu durumda uzlaştırma kovuşturma şartı olmaktadır. Suçun, uzlaştırmaya bağlı bir suç olması hâlinde, soruşturma veya kovuşturma aşamasında uzlaştırma girişiminde bulunulması zorunludur. Bu sebeple de uzlaştırma muhakeme (yargılama) şartı olmaktadır. Özetle uzlaştırma soruşturma aşamasında dava açılmasını önleme fonksiyonuna sahip olması sebebiyle soruşturmayı sona erdiren, kovuşturma aşamasında da davayı düşüren bir yargılama hukuku işlemidir... itiraz bu bakımdan yerinde görülmüş olduğundan, hükümün açıklanan sebeple BOZULMASINA, ...” **Y. 4. CD., T. 01.06.2017, E. 2017/1772, K. 2016/16513** (www.kazanci.com) (Erişim Tarihi: 28.12.2017).**

Uzlaştırmaya gidilebilmesi için duruşma açılması gerektiği de ileri sürülmüştür. **ÜNVER / HAKERİ**, s. 732. Aksine, uzlaştırma yolunun işletilebilmesi için duruşma açılmasına gerek olmadığını, kararın evrak üzerinden de verilebileceğini ifade eden görüş için bkz. **ÇETİN**, Soner H.: “Ceza Muhakemesi Kanununda Uzlaşma (CMK m. 253, 254, 255)”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S: 82, 2009, s. 29. Kanun’da ‘kamu davası açıldıktan

Ne var ki, süreç uzlaşmayla sonuçlanır ve bir edim belirlenir, bu edim ise defaten yerine getirilen bir edim olmazsa, bu durumda yargılamaya başlamış olsa da sonuç çıkarma devresine gelmemiş olan mahkemenin, hükmün açıklanmasını geri bırakması gerekmektedir. Her ne kadar “231 inci maddedeki şartlar aranmaksızın, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verileceği” öngörülmüşse de, henüz sanık hakkında verilebilecek bir hüküm ortada yokken mahkemenin bu kararı vermesi yerinde değildir. Zira mahkeme bu kararı verir, sanık vadesinde edimi yerine getirmez veya süreklilik arz eden edimin ifasında kesinti olur ya da taksitlerden birini ifa etmezse, Kanun’a göre hükmün açıklanması gerekir. Oysa muhakemenin kaldığı yerde, açıklanacak bir hüküm oluşmamıştır.

Mahkeme uzlaştırma sürecini başlattığında, bir yandan yargılamaya devam edemez. Uzlaştırma sürecinin işletilmesinin bir muhakeme şartı olduğu görüşü ile ne derece uygun düştüğü tartışmalı olmakla birlikte, bir gereklilik ortaya çıkarsa, 254. maddenin 253. maddeye yaptığı atıfla bu maddenin 8. fıkrasına ve Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği’nin 7/8. maddesindeki mevcut düzenlemelere göre, delil toplanabilecek ya da koruma tedbirlerine başvurulabilecek; bir diğer ifadeyle durma kararı verilmesi halinden farklı olarak kimi ceza muhakemesi işlemleri yapılabilecektir; fakat delillerin ortaya konularak tartışılması, yargılama yapılması mümkün değildir. Bu nedenlerle, sonuç çıkarma devresine gelinmeksizin uzlaştırma sürecine başvurulmuş hallerde, edimin yerine getirilmemesi durumunda, olmayan hükmün nasıl açıklanacağı belirsizdir ve uygulamada sorun yaratmaya elverişlidir. Bu durumu bertaraf etmenin tek yolunun, kovuşturma evresinde uzlaştırmaya gidilmesi gerekliliği ortaya çıktığında, bunun yargılamanın sonucunda yapılması olduğu akla gelebilir. Mevcut hükümler nedeniyle, mahkeme yargılama sonunda, bir mahkûmiyet hükmü verilmesi gerektiği kanaatinde olursa uzlaştırma sürecini işletmelidir şeklinde bir görüş de ileri sürülmüştür¹⁹. Ancak hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının

---

sonra’ ibaresi kullanıldığından ve artık uzlaştırmayı mahkeme yapmadığından, uzlaştırmaya iddianamenin kabulünden sonra, gerekliliğin anlaşıldığı herhangi bir anda başvurulabileceği kabul edilebilir.

¹⁹Bu yönde bkz. Ceza Muhakemesinde Uzlaşma Rehberi ve Arabuluculuk Mevzuatı, İstanbul 2013, s. 97-98 (https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=5&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwiAvorAjdLYAhUMJ5oKHfzhCV4QFgg_MAQ&url=http%3A%2F%2Fcontent.bahcesehir.edu.tr%2Feditor%2Fceza-muhakemesinde-uzlasma-rehberi-ve-arabuluculuk-mevzuati.pdf&usg=AOvVaw3s4QKyAl3zxghbHJSFukYD) (Erişim Tarihi: 12.12.2017); **KAYMAZ**, Seydi / **GÖKCAN**, Hasan Tahsin: Uzlaşma ve Önödeme, 2. Baskı, Ankara 2007, s. 199; Ceza Uyuşmazlıklarında Uzlaşma El Kitabı, s.

verilmesi nedeniyle ortaya çıkan uyumsuzluktan kaynaklanan bu öneri, uzlaştırmanın temel mantığıyla bağdaşmamaktadır. Onarıcı adaletin en temel görünümü olan uzlaştırmanın yararları arasında, hiç kuşkusuz, mağdur ve faili uzun süren yargılamalardan²⁰, mahkemeleri iş yükünden ve devleti yargılama masraflarından kurtarmak vardır²¹. Uzlaştırmaya başvurulmasının kovuşturmaya engel olan bir muhakeme şartı olduğu kabul edilirse de, bu şart gerçekleşmeden muhakemeye devam edilmesi zaten mümkün değildir²². Bu nedenle, en iyi çözüm düzenlemede değişikliğe gidilmesi olacaktır.

Hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi halinde akla gelebilecek sorunlar bununla sınırlı değildir. Belirtildiği üzere, Kanun 254/2. maddesinde, hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararının 231. maddedeki şartlar aranmaksızın verileceğini ve uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde de, madde 231/11'de yer alan şartlar aranmaksızın hükümün açıklanacağını düzenlemiştir. Ancak, hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararı ile birlikte sanığa denetim süresinin uygulanıp uygulanmayacağı, denetim süresi belirlenecekse bunun beş yıl olarak mı yoksa edim gözetilerek mi belirleneceği, sanığa herhangi bir yükümlülük yüklenip yüklenemeyeceği, yükümlülük yüklenebilecekse bu yükümlülüğün ihlali halinde ya da hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesinden edimin yerine getirilmesine kadar geçen sürede kasten yeni bir suç işlenmesi halinde ne olacağı hususları yine de belirsizlik arz etmektedir.

59 (<http://www.tr.undp.org/content/dam/turkey/docs/demgovdoc/CEZA-UNDP-1.pdf?download>) (Erişim Tarihi: 20.12.2017).

²⁰ ÇETİNTÜRK, s. 180, 185.

²¹ ÇETİNTÜRK, s. 190-195; SOYASLAN, Doğan: Ceza Muhakemesi Hukuku, 6. Baskı, Ankara 2016, s. 352; ŞAHİN / GÖKTÜRK, s. 209-210; ZAFER, s. 118. “suçun işlenmesinden sonra fail ile mağdur arasındaki çekişmeyi bir uzlaştırmanın girişimiyle kısa zamanda tarafların özgür iradeleriyle ve adli merciler daha fazla meşgul edilmeden sonuçlandırmayı amaçlayan uzlaşmanın soruşturma ve kovuşturmalarda mutlaka öncelikle uygulanması zorunlu bir maddi ceza ve ceza muhakemesi hukuku kurumu olması...” Y. 19. CD., T. 12.09.2017, E. 2016/9421, K. 2017/6722 (www.kazanci.com) (Erişim Tarihi: 28.12.2017).

²² “uzlaşmanın soruşturma ve kovuşturmalarda mutlaka öncelikle uygulanması zorunlu bir maddi ceza hukuku ve ceza muhakemesi hukuku kurumu olması karşısında, sanık hakkında 6763 Sayılı Kanun'un 34. maddesiyle değişik CMK'nın 253 ve 254 maddelerinin uygulanması zorunluluğu...” Y. 19. CD., T. 09.01.2017, E. 2015/13982, K. 2017/91 (www.kazanci.com) (Erişim Tarihi: 28.12.2017).

Uzlaştırma sonucunda verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının, sadece kararın verilmesi için gerekli olan şartlar bakımından değil, karar verildikten sonraki denetim süresi ve yükümlülük gibi hususlar bakımından da 231. maddedeki düzenlemeler göz önünde bulundurulmadan uygulanması isabetli olacaktır. Bu açıdan, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi nedeniyle belirlenen bir denetim süresinden ziyade edimin yerine getirileceği bir süre söz konusu olur ve buna göre bir süre belirlenmesi gerekir²³. Zira bir denetim süresi belirlenebileceği kabul edilecek olsa dahi, bunun beş yıl olarak belirlenmesi, edimin yerine getirilmesi gereken sürenin daha az olması ihtimali göz önünde bulundurulduğunda yerinde olmayacaktır. Örneğin; edim altı ay içerisinde yerine getirilirse beş yıllık süre beklenmeksizin düşme kararı verilmelidir. Bu nedenle, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilirken uzlaştırma sonucu kararlaştırılan edime göre bir süre belirlenebilir²⁴. Ayrıca sanığa 231. madde çerçevesinde bir yükümlülük yüklenmesi de yerinde olmayacaktır. Burada sanık zaten üzerinde uzlaşmaya varılan bir edimi yerine getirmekle yükümlüdür ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmesinin nedeni, bu edimin tek seferde ve hemen yerine getirilemeyecek olması nedeniyle edimin yerine getirilmesini teminat altına almaktır²⁵. Son olarak, bu söylenenler ışığında, sanığın kasten yeni bir suç işlemesi halinde, hakkında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının kaldırılarak hükmün açıklanması da kabul edilemez²⁶. Uzlaştırma

²³ GÜNGÖR, Devrim / OKUYUCU ERGÜN, Güneş: “Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması”, Prof. Dr. Zeki Hafizoğulları’na Armağan, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 65, S:4, 2016, s. 1959.

²⁴ Aynı doğrultuda bkz. KAYMAZ / GÖKCAN, s. 198-199; Ceza Uyuşmazlıklarında Uzlaşma El Kitabı, s. 59.

²⁵ Aynı yönde bkz. Ceza Uyuşmazlıklarında Uzlaşma El Kitabı, s. 58.

²⁶ Aksi halde, edimi def’aten yerine getiren sanıkla edimi ileri bir tarihte, taksidde bağlı olarak ya da sürekli bir biçimde yerine getirecek olan sanık bakımından bir eşitsizliğin söz konusu olacağı şeklindeki ve aynı yöndeki görüş için bkz. SOYGÜT ARSLAN, Mualla Buket: Türk Ceza ve Ceza Usul Hukukunda Uzlaşma Kurumu, İstanbul 2008, s. 180. Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasından sonra edimin ifa edilmesi durumunda ne hüküm verileceğinin 254. maddede düzenlenmemiş olması nedeniyle, bu durumda, 231. maddenin uygulama alanı bulacağı ve maddenin 10. fıkrasına göre kasten yeni bir suç işlememiş ve yükümlülüklerle uygun davranmış olma şartlarının gerçekleşmesi halinde düşme kararı verileceği yönündeki aksi görüş için bkz. KAYMAZ / GÖKCAN, s. 200. Ayrıca bkz. Kovaşturma Aşamasında Uzlaştırma Usulü, Bilgilendirme Yükümlülüğü ve Bu Aşamada Uzlaşmanın Hukuki Sonuçları, (<http://www.uzlasma.adalet.gov.tr/doc/ihityac/grprplr/9grupkitap.pdf>) (Erişim Tarihi: 20.12.2017).

sürecinin sonunda bu kararın verilmesi, sanığın yeni bir suç işlemekten caydırılmasına değil, edimin yerine getirilmesine yöneliktir. Ancak mevcut haliyle düzenleme belirsizlik arz etmektedir ve farklı uygulamalara yol açmaya elverişlidir.

Bütün bu nedenlerle, kovuşturma evresinde uzlaşma sağlanacak olur ancak edimin ileri bir tarihte, taksitler halinde ya da sürekli olarak yerine getirileceği kararlaştırılırsa, hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararı yerine durma kararı verilmesinin düzenlenmesi daha yerinde olacaktır. Hatta bunun bir muhakeme şartı olduğu görüşü de dikkate alınarak, uzlaştırmaya başvurulması gerekliliği ortaya çıktığında, durma kararı verilebilir²⁷. Kovuşturma evresinde delil toplanması

²⁷Hâlihazırdaki düzenlemeler ışığında da, uzlaştırma süreci başlatıldığında, durma kararı verilmesi gerektiği; ancak durma kararı verilmesinin, dosyanın geri dönmesi halinde mahkemenin yeni bir esas numarası üzerinden yargılamaya devam etmek zorunda kalacak olması ve durma kararına itirazın mümkün olması gibi sakıncaları olduğu, bu nedenle de daha pratik bir yöntemin bulunması gerektiği hakkında bkz. **ÖZBEK**, Veli Özer: “*Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma Kurumunun 6763 Sayılı Kanun Hükmüleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi*”, Ceza Hukuku Dergisi, Y: 11, S: 32, Aralık 2016, s. 23. Uzlaştırmaya ilişkin hükümlerde değişiklik olması halinde, zaman bakımından uygulamada, duruşmaya başlanmış ancak henüz hüküm verilmemişse, mahkemenin durma kararı vererek dosyayı uzlaştırma bürosuna göndermesi gerektiği hakkında bkz. **ÖZBEK / DOĞAN / BACAKSIZ / TEPE**, s. 846.

Uygulamada da bazı mahkemeler, dosya uzlaştırma bürosuna gönderileceği zaman durma kararı vermektedirler. “*sanığın üzerine atılı suçların 6763 Sayılı Kanun hükümleri gereğince uzlaştırmaya tabi olması sebebiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 223/8. maddesi uyarınca kamu davasının durmasına, sanık hakkında uzlaştırma işlemlerinin sonuçlanmasının akabinde kovuşturmanın bulunduğu aşamadan devamına dair Karamürsel Asliye Ceza Mahkemesi'nin 21/12/2016 tarihli ve 2016/328 esas, 2016/835 Sayılı kararına karşı O Yer Cumhuriyet savcılığınca yapılan itirazın kabulüyle (...) Kanun yararına bozma isteyen tebliğnamede, Dosya kapsamına göre, sanığın üzerine atılı suçların hakaret, tehdit ve kasten yaralama suçları olup, sevk maddeleri itibarıyla hakaret ve kasten yaralama suçlarınının 6763 Sayılı Kanun değişikliği öncesinde de uzlaştırma kapsamında bulunmasına rağmen usulüne uygun olarak uzlaştırma işlemlerinin yapılmadığı, sadece ifadelerinin alınması sırasında sanık ve müştekiye uzlaştırmayı kabul edip etmediklerinin sorulmasıyla yetinildiği, tehdit suçunun ise 6763 Sayılı Kanun değişikliği sonrasında uzlaştırma kapsamına alındığı, her üç suçun birlikte işlendiği de dikkate alındığında uzlaştırma işlemlerinin usulüne uygun olarak yerine getirilmesi amacıyla verilen durma kararının yerinde olduğu gözetilmeden yapılan itirazın reddi yerine kabulüne karar verilmesinde isabet görülmediğinden, 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309.maddesi uyarınca anılan kararın bozulması lüzumu kanun yararına bozma talebine dayanılarak ihbar olduğu anlaşılmıştır (...) 5237 Sayılı Kanun'un 7/2. maddesindeki, Suçun işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanun ile sonradan yürürlüğe giren kanunların hükümleri farklı ise, failin lehine olan kanun uygulanır ve infaz olunur. şeklinde ve kesinleşen hükümlerde de uzlaşma*

gerekmesi zaten son derece sınırlı durumda, örneğin; daha önce soruşturma evresinde toplanmış delillerin doğruluğunun sınıranabilmesi amacıyla söz konusu olmalıdır. Uzlaştırma süreci boyunca koruma tedbirine başvurulmasından vazgeçilmesi suretiyle, bu evrede uzlaştırma sürecince ve uzlaşma sağlanacak olursa edim yerine getirilene kadar durma kararı verilmesi daha yerinde olacaktır. Nitekim kovuşturma evresinde uzlaştırmaya başvurulması, ancak sürecin başarısızlıkla sonuçlanması halinde, mahkeme tarafından yargılamaya devam edilerek hüküm verilmesi gerektiği doktrinde ve yargı kararlarında belirtilmektedir²⁸. Bu husus, Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği ekinde yer alan uzlaştırma teklif formunun “*Uzlaştırmanın mahiyeti ile uzlaşmayı kabul veya reddetmenin sonuçları*” başlığı altında da yazmaktadır²⁹ ve Kanun’daki mevcut düzenleme ile çelişki

---

hükümlerinin uygulanması gerektiğinin anlaşılması karşısında, 6763 Sayılı Kanun değişikliğiyle getirilen uzlaşma düzenlemesinin hükümlü yönünden yeniden değerlendirilmesi talebinin kabul edilerek dosyanın uzlaştırma bürosuna gönderilmesine dair Karamürsel Asliye Ceza Mahkemesi’nin 21/12/2016 tarihli kararına itiraz üzerine merci Kocaeli 4. Ağır Ceza Mahkemesi’nin itirazın reddi yerine kabulüne karar vermesinde isabet görülmediğinden kanun yararına bozma isteminin yerinde olduğu anlaşılmaktadır.” Y. 4. CD., T. 13.07.2017, E. 2017/18093, K. 2017/19362 (www.kazanci.com) (Erişim Tarihi: 28.12.2017).

Ancak, bağlayıcı olmamakla beraber, Ceza İşleri Genel Müdürlüğü’nün, 7.12.2016 tarih ve 24340503-659-0005-2016-E.3/78731 sayılı yazısında; “*Kovuşturma aşamasında olan dosyalarda uzlaşma kapsamına alınan, vasıf değişikliği nedeniyle uzlaştırma kapsamına giren ya da etkin pişmanlık hükümlerine ilişkin sınırlamanın kaldırılması nedeniyle uzlaştırma kapsamında kalan suçlarla ilgili olarak usul ekonomisi gereğince durma kararı verilemeyeceği, bu durumda mahkemenin duruşmayı uzlaştırma işlemlerinin sonuçlanmasına kadar talik etmesi gerektiği,...*” ifade edilmiştir. (http://www.cigm.adalet.gov.tr/uzlastirma_duyuru.pdf) (Erişim Tarihi: 27.12.2017).

²⁸ **ÖZBEK / DOĞAN / BACAĞIZ / TEPE**, s. 842. “*Sanığın üzerine atılı, uzlaşmaya tabi olmayan TCK’nın 102/1. maddesinde düzenlenen cinsel saldırı suçu ile, uzlaşmaya tabi olan TCK’nın 86/2. maddesindeki kasten basit yaralama suçunu farklı zaman aralıklarında işlediği dolayısıyla TCK’nın 86/2. maddesinde düzenlenen kasten basit yaralama suçunun uzlaşma kapsamında kaldığı gözetilerek, sanık ile katılana uzlaşma teklifinde bulunulması gerektiği anlaşılmalı; sanık ile katılan arasında CMK’nın 253. ve 254. maddeleri gereğince uzlaştırma işlemi yapılması, uzlaştırma girişiminin başarısızlıkla sonuçlanması halinde yargılamaya devamla hüküm kurulması gerektiğinin gözetilmemesi,...*” Y. 3. CD., T. 20.06.2017, E. 2016/16497, K. 2017/9183 (www.kazanci.com) (Erişim Tarihi: 28.12.2017).

²⁹ Gerçekten, Yönetmelik ekindeki uzlaştırma teklif formunun “*Uzlaştırmanın mahiyeti ile uzlaşmayı kabul veya reddetmenin sonuçları*” başlığı altında on sekizinci sırada, “*Kovuşturma evresinde uzlaşmanın gerçekleşmesi ve edimin yerine getirilmesi halinde, sanık hakkında düşme kararı verilir ve adli sicile kaydedilmez. Aksi halde yargılamaya devam olunur.*” ifadesi yer almaktadır.

oluşturmaktadır. Bu nedenlerle, Kanun'da, mahkemenin durma kararı vererek³⁰ dosyayı uzlaştırmacı görevlendirilmesi için büroya göndermesi, bundan sonra, uzlaşma sağlanır ve edim def'aten yerine getirilirse düşme kararı vermesi gerektiği hükme bağlanmalıdır. Aynı doğrultuda, edimin yerine getirilmesi süreklilik arz eder, ileri tarihe bırakılır ya da taksidde bağlanırsa, edim tamamıyla yerine getirilinceye kadar muhakemenin duracağı, edim süresi içerisinde yerine getirilmezse durma kararı kaldırılarak yargılamaya devam olunacağı ve sonucuna göre hüküm kurulacağı şeklindeki bir düzenleme yerinde olacaktır. Buna göre, uzlaştırma süreci başarısızlıkla sonuçlanırsa da, mahkeme yine durma kararını kaldırarak yargılamaya devam etmelidir.

CMK'nın 2/1-f maddesine göre, olağan kanun yolları da kovuşturma evresine dâhildir. Uzlaştırmaya tabi bir suç bakımından uzlaştırma süreci işletilmeksizin yargılama yapılmış ve ilk derece mahkemesince mahkûmiyet hükmü verilmişse, bu durumun temyiz incelemesi sırasında ortaya çıkması halinde Yargıtay'ın bozma kararı vermesi gerekecektir³¹. Ancak istinafta, bölge adliye mahkemesi yalnızca 289. maddeye aykırılık halinde bozma kararı verebildiğinden ve 289. maddede uzlaştırma sürecinin işletilmemesi yer almadığından bölge adliye mahkemesinin uzlaştırma sürecini işletmesi gerekir³². Uzlaştırma süreci başarıyla sonlandığında, edim def'aten yerine getirilebilir bir edim

³⁰ Durma kararının, kovuşturma evresinde duruşma dışında, duruşma hazırlığı devresinde de verilebileceği hakkında bkz. **KUNTER**, s. 899-900.

³¹ **ÖZBEK**, s. 24.

³² **GÜNGÖR**, Devrim /**ALBAYRAK**, Adem: İstinaf, Ankara 2016, s. 25; **ÖZBEK**, s. 24. Uygulamada bazı bölge adliye mahkemelerinin bu durumda bozma kararı verdiği, oysa buldukları yer uzlaştırma bürosu aracılığıyla uzlaştırma sürecinin işletilmesi gerektiği belirtilmektedir. **ERDEM / ESER / ÖZŞAHİNLİ**, s. 313; **KAYMAZ / GÖKCAN**, s. 203. "Sanığın üzerine atılı tehdit suçunun hüküm tarihinden sonra 02.12.2016 tarihinde resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6763 sayılı yasanın 34. maddesi ile 5271 sayılı CMK'nun 253/1-b maddesine eklenen 3. bendi uyarınca TCK'nun 106/1 maddesinde düzenlenen tehdit suçunun uzlaşmaya tabi hale getirilmesi gözetilip CMK'nun 254. Maddesinin öngörülmediği biçimde yöntemine uygun uzlaşma önerisinde bulunulması, sonuçsuz kalması halinde yargılamanın sürdürülmesi ve neticesine göre sanığın hukuki durumunun yeniden değerlendirilmesinde zorunluluk bulunması, SONUÇ: Kanuna aykırı ve istinaf başvurusunda bulunan sanığın istinaf nedenleri yerinde görülmüş olduğundan başka yönleri incelenmeyen hükmün CMK'nın 289/1-h, 280/1-b maddeleri uyarınca HÜKMÜN BOZULMASINA, dosyanın yeniden incelenmek ve hükmolünmek üzere hükmü bozulan ilk derece mahkemesine GÖNDERİLMESİNE, ..." **İstanbul BAM 19. CD., T. 06.01.2017, E. 2017/1, K. 2017/38** (www.kazanci.com) (Erişim Tarihi: 28.12.2017).

olarak belirlenmemiş olursa, bölge adliye mahkemesinin de sanık hakkındaki hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar vermesi gerekecektir³³. Bu nedenle, yukarıda yapılan eleştiriler istinaf kanun yolu bakımından da geçerlidir.

Sonuç olarak, tüm bu gerekçelerle, kovuşturma evresinde uzlaşmanın sağlanması halinde hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı veriliyor olması yerinde değildir ve bunun yerine durma kararı verilmesi gerektiği yönünde bir düzenleme yapılması daha isabetli olacaktır. Bu şekilde, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmesinden vazgeçilmesi ile denetim süresinin belirlenip belirlenmeyeceği, sanığa yükümlülük yüklenip yüklenmeyeceği ve düşme kararı verilebilmesi için kasten yeni bir suç işlenmemiş olmasının aranıp aranmayacağına dair tereddütler de ortadan kalkacaktır.

KAYNAKÇA

- CENTEL, Nur / ZAFER, Hamide: Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Baskı, İstanbul 2017.
- ÇETİN, Soner H.: “*Ceza Muhakemesi Kanununda Uzlaşma (CMK m. 253, 254, 255)*”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S: 82, 2009, ss. 1-33.
- ÇETİNTÜRK, Ekrem: Onarıcı Adalet ve Ceza Adalet Sisteminde Uzlaştırma, Ankara 2017.
- ERDEM, Mustafa Ruhan / ESER, Funda / ÖZŞAHİNLİ, Pakize Pelin: 100 Soruda Uzlaştırma Uzlaştırmacının El Kitabı, 2. Baskı, Ankara 2017.
- GÖKCEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim: Ceza Muhakemesi Hukuku, C: 1, Ankara 2017.
- GÜNGÖR, Devrim: Ceza Muhakemesinde İstinaf, Ankara 2016.
- GÜNGÖR, Devrim / ALBAYRAK, Adem: İstinaf, Ankara 2016.
- GÜNGÖR, Devrim / OKUYUCU ERGÜN, Güneş: “*Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması*”, Prof. Dr. Zeki Hafizoğulları’na Armağan, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 65, S:4, 2016, s. 1951-1965.
- KARAKEHYA, Hakan: Ceza Muhakemesi Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2016.
- KAYMAZ, Seydi / GÖKCAN, Hasan Tahsin: Uzlaşma ve Önödeme, 2. Baskı, Ankara 2007.
- KUNTER, Nurullah: Ceza Muhakemesi Hukuku, 9. Baskı, İstanbul 1989.
- ÖZBEK, Veli Özer: “*Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma Kurumunun 6763 Sayılı Kanun Hükmüleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi*”, Ceza Hukuku Dergisi, Y: 11, S: 32, Aralık 2016, s. 23.
- ÖZBEK, Veli Özer / DOĞAN, Koray / BACAKSIZ, Pınar / TEPE, İlker: Ceza Muhakemesi Hukuku, 10. Baskı, Ankara 2017.
- ÖZTÜRK, Bahri / TEZCAN, Durmuş / ERDEM, Mustafa Ruhan / SIRMA GEZER, Özge/SAYGILAR KIRIT, Yasemin F. / ÖZAYDIN, Özdem / ALAN

³³ Bölge adliye mahkemelerinin de hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verebilecekleri hakkında bkz. GÜNGÖR, Devrim: Ceza Muhakemesinde İstinaf, Ankara 2016, s. 123; GÜNGÖR / ALBAYRAK, s. 25.

- AKCAN, Esra / ERDEN TÜTÜNCÜ, Efser: Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 11. Baskı, Ankara 2017.
- SOYASLAN, Doğan: Ceza Muhakemesi Hukuku, 6. Baskı, Ankara 2016.
- SOYGÜT ARSLAN, Mualla Buket: Türk Ceza ve Ceza Usul Hukukunda Uzlaşma Kurumu, İstanbul 2008.
- ŞAHİN, Cumhuriyet: Ceza Muhakemesi Hukuku, C: I, 8. Baskı, Ankara 2017.
- ŞAHİN, Cumhuriyet / GÖKTÜRK, Neslihan: Ceza Muhakemesi Hukuku, C: II, 6. Baskı, Ankara 2017.
- TOROSLU, Nevzat / FEYZİOĞLU, Metin: Ceza Muhakemesi Hukuku, 17. Baskı, Ankara 2017.
- ÜNVER, Yener / HAKERİ, Hakan: Ceza Muhakemesi Hukuku, 13. Baskı, Ankara 2017.
- YENİSEY, Feridun / NUHOĞLU, Ayşe: Ceza Muhakemesi Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2017.
- ZAFER, Hamide: “*Türk Ceza Hukukunda Fail-Mağdur Uzlaşması (TCK m.73/8)*”, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S: 2, 2006, ss. 117-140.
- Ceza Muhakemesinde Uzlaşma Rehberi ve Arabuluculuk Mevzuatı, İstanbul 2013 (https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=5&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwiAvorAjdLYAhUMJ5oKHfzhCV4QFgg_MAQ&url=http%3A%2F%2Fcontent.bahcesehir.edu.tr%2Feditor%2Fceza-muhakemesinde-uzlasma-rehberi-ve-arabuluculuk-mevzuati.pdf&usg=AOvVaw3s4QKyAI3zxghbHJSFUKYD) (Erişim Tarihi: 12.12.2017).
- Ceza Uyuşmazlıklarında Uzlaşma El Kitabı, Ankara 2009 (<http://www.tr.undp.org/content/dam/turkey/docs/demgovdoc/CEZA-UNDP-1.pdf?download>) (Erişim Tarihi: 20.12.2017).
- Kazancı İçtihat Bilgi Bankası (www.kazanci.com) (Erişim Tarihi: 28.12.2017).
- Kovuşturma Aşamasında Uzlaştırma Usulü, Bilgilendirme Yükümlülüğü ve Bu Aşamada Uzlaşmanın Hukuki Sonuçları (<http://www.uzlasma.adalet.gov.tr/doc/ihtiyac/grprplr/9grupkitap.pdf>) (20.12.2017).
- http://www.cigm.adalet.gov.tr/uzlastirma_duyuru.pdf (Erişim tarihi: 27.12.2017)

